

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/349/2021
Identifikačné číslo spisu: 5116224261
Dátum vydania rozhodnutia: 24.04.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Alexandra Hanusová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:5116224261.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ O. H., rod. F., narodenej XX. V. XXXX, N., A. XXX a 2/ O. H., narodeného XX. M. XXXX, N., A. XXX, zastúpených advokátkou Mgr. Zuzanou Karkóovou, Žilina, Daniela Dlabača 35, proti žalovanej Ž. A., rod. A., narodenej X. P. XXXX, N., Č. XXX/XX, zastúpenej advokátkou JUDr. Janou Hlucháňovou, Bytča, Červeňanského 540/12, o určenie, že vec patrí do dedičstva, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 27C/208/2016, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 26. júna 2020 sp. zn. 8Co/61/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom 1/ a 2/ n e p r i z n á v a proti žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100%.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina rozsudkom z 11. októbra 2018 č. k. 27C/208/2016-265 určil, že do aktív dedičstva po poručiteľke V.Á. A., narodenej XX. O. XXXX, zomrelej X. M. XXXX, naposledy bytom A. XXX, patria nehnuteľnosti nachádzajúce sa v katastrálnom území A., a to pozemok parc. č. XXX/XX registra C katastra nehnuteľností (ďalej len "C KN") - ostatné plochy o výmere 1 090 m², parc. č. XXX/XX C KN - trvalé trávne porasty o výmere 11 086 m², parc. č. XXX/XX C KN - trvalé trávne porasty o výmere 6 672 m², parc. č. XXX/XX C KN - trvalé trávne porasty o výmere 2 057 m², parc. č. XXX/XX C KN - ostatná plocha o výmere 3 178 m² a žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

1.1. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že pozemky zapísané na liste vlastníctva č. XXX, katastra nehnuteľností vedeného pre katastrálne územie A. ako parcely registra C č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX, č. XXX/XX a č. XXX/XX boli vytvorené geometrickým plánom č. 29/2017, ktorý je uvedený ako titul nadobudnutia na liste vlastníctva č. XXX z pôvodných pozemkov zapísaných v registri E katastra nehnuteľností ako parc. č. XXX a parc. č. XXX v pozemno-knižnej vložke č. XXX, vlastníkom ktorých bol M. A. A. v 3/4- inách a jeho manželka A. A. A., rodená G. v 1/4-ine. Ďalej, že tieto pozemky poručiteľka V. A. nadobudla ako dedičstvo po otcovi a podiel na nich od A. A. kúpnopredajnou zmluvou z 28. septembra 1962. Na základe osvedčenia podľa zákona č. 293/1992

Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 239/1992 Zb.) bola zapísaná oprávnená držba O. A.V. k parcele registra E KN č. XXX od 7. februára 1997 a k parcele registra E KN č. XXX od 2. decembra 1997. O. A. v osvedčení prehlásil, že pozemky nadobudol na základe neformálnej darovacej zmluvy od pôvodnej vlastníčky V. A. v roku 1954, k zápisu jeho vlastníckeho práva v pozemkovej knihe nedošlo a od roku 1954 pozemky užíva dobromyseľne, nepretržite a nerušene ako vlastné a nikto jeho vlastníctvo nepopiera, a tak sa stal výlučným vlastníkom vydržaním. Pozemky neskôr daroval synovi O. A. a ten ich daroval dcére Ž. A., žalovanej v tomto spore.

1.2. Zistený skutkový stav súd prvej inštancie podriadil pod ustanovenia § 132 ods. 1, § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 a ods. 3 a § 448 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej „OZ“) a ustanovenia § 2 ods. 1 až ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. v znení účinnom do 30. novembra 2000 a skúmal, či právny predchodca žalovanej O. A., ktorý bol zapísaný ako vlastník pozemkov E registra KN parc. č. XXX a parc. č. XXX s postavením oprávneného držiteľa, nadobudol vlastníctvo vydržaním podľa ustanovenia § 134 OZ, resp. jeho právni nástupcovia nadobudli vlastnícke právo vydržaním započítaním vydržacej doby ich právneho predchodcu. Právny predchodca žalovanej bol v katastri nehnuteľností zapísaný podľa osvedčení ako oprávnený držiteľ pozemku parc. č. E KN XXX od 7. februára 1997 a pozemku parc. č. E KN XXX od 2. decembra 1997, 10-ročná vydržacia doba by uplynula 7. februára 2007 a 2. decembra 2007. O. A. podľa darovacej zmluvy zapísanej v katastri nehnuteľností pod sp. zn. S. daroval pozemky synovi O. A. ešte počas plynutia vydržacej doby. V konaní teda súd skúmal, či O.D. A. pozemky vydržal podľa ustanovenia § 134 OZ s tým, že zápisom na základe osvedčení podľa zákona č. 293/1992 Zb. sa stal ich oprávneným držiteľom. Zdôraznil, že účelom zákona č. 293/1992 Zb. bolo okrem iného upraviť podmienky a postup pri zápise neevidovaných vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam a cieľom usporiadanie neevidovaných právnych vzťahov k nehnuteľnostiam v urýchlennom a pokiaľ možno najmenej formálnom konaní. Poukázal na rozsudok NS SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012, podľa ktorého právne postavenie osôb zapísaných v katastri za vlastníkov nebolo novelou vykonanou zákonom č. 393/2000 Z. z. účinnou od 1. decembra 2000 výslovne riešené. Ustanovenie § 2 ods. 2 zák. č. 293/1992 Zb. bolo vo vzťahu k § 134 OZ špeciálnou úpravou, ktorá umožňovala vydržanie ako originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva za jednoduchších podmienok. Zrušenie uvedeného ustanovenia k 30. 11. 2000, t. z. po 8 rokoch a 6 mesiacoch po jeho účinnosti malo za následok, že u žiadnej osoby zapísanej v katastri nehnuteľnosti za vlastníka, na základe notárskeho osvedčenia o držbe, nemohlo dôjsť k završeniu podmienok vydržania podľa tejto špeciálnej úpravy pre neuplynutie 10 ročnej doby, čím však nebola u takejto osoby dotknutá možnosť vydržania vlastníckeho práva splnením podmienok vydržania, ktoré vyplývajú z § 134 OZ. Týmito podmienkami boli spôsobilý predmet vydržania, oprávnená držba a nepretržité trvanie oprávnenej držby po dobu 10 rokov, ak išlo o nehnuteľnosť. Podmienka oprávnenej držby bola u osoby zapísanej v katastri nehnuteľnosti za vlastníka, na základe notárskeho osvedčenia o držbe splnená bez ďalšieho. Vyplyvala zo zákona ako právny účinok zápisu notárskeho osvedčenia o držbe do katastra nehnuteľností. Takáto osoba nadobudla totiž postavenie oprávneného držiteľa, zaručené po dobu 10 rokov odo dňa zápisu do katastra. Zrušenie ustanovení, na základe ktorých takéto postavenie získala, nemalo na vznik a trvanie práva oprávnenej držby žiaden vplyv. Na základe tohto, keďže zápisom do katastra nehnuteľností takáto osoba nadobudla právne postavenie oprávneného držiteľa zo zákona, ani v súdnom konaní nebola povinná tvrdiť, a teda ani preukazovať nadobudnutie oprávnenej držby v čase predchádzajúcom tomuto zápisu. Keďže účinnosťou zákona č. 393/2000 Z. z. sa na právnom postavení oprávneného držiteľa nič nezmenilo a ak neboli zistené žiadne skutočnosti, v dôsledku ktorých by v dobe 10 rokov (plynúcej odo dňa zápisu do katastra) došlo k prerušeniu vydržacej doby pre stratu dobromyseľnosti a tým aj oprávnenej držby, tak takáto osoba splnila podmienky vydržania vlastníckeho práva k pozemkom, podľa § 134 OZ. Uplynutím doby 10 rokov sa teda takáto osoba stala vlastníkom sporných pozemkov, pričom zároveň zaniklo vlastnícke, resp. spoluvlastnícke právo doterajších vlastníkov.

1.3. Na základe uvedeného rozhodnutia potom súd skúmal, či u O. A. došlo k splneniu podmienok vydržania podľa § 134 OZ, keď do oprávnenej držby vstúpil jeho právny predchodca O. A. na základe osvedčení podľa zákona č. 293/1992 Zb. Posúdenie, či držiteľ je alebo nie je dobromyseľný bolo potrebné podľa súdu hodnotiť objektívne a brať do úvahy či držiteľ pri bežnej opatrnosti, ktorú možno s ohľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal respektíve nemohol mať

po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí (uznesenie NS SR z 1. marca 2011 sp. zn. 5Cdo/30/2011). Súd prvej inštancie z výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že O. A.Á., ako právny nástupca O. A. ešte pred uplynutím 10-ročnej vydržacej doby (pred 7. februárom 2007 pri parcele registra E KN č. XXX a pred 2. decembrom 2007 pri parcele registra E KN č. XXX), prestal byť dobromyseľným držiteľom predmetných pozemkov, čím došlo k prerušeniu vydržacej doby, a tým aj oprávnenej držby. Zo spisu Okresného súdu Žilina sp. zn. 23C/168/2004 zistil, že 26. mája 2004, teda počas plynutia 10-ročnej vydržacej doby, žalobcovia podali žalobu proti O.D. A. a domáhali sa určenia, že do dedičstva po poručiteľke V. A. patria predmetné nehnuteľnosti. Súd poukázal aj na výpoveď O. A. v tomto konaní, že jeho otec využil zmenu režimu a možnosť, ktorú mu dáva zákon, a to usporiadať si to, čo fakticky užíval a pociťoval ako krivdu, že po poručiteľke nezdedil aj on časť majetku. Na základe takéhoto vyjadrenia O. A. skonštatoval, že tu sú odôvodnené pochybnosti o tom, že jeho otec bol vlastníkom pozemkov, a teda nemohlo dôjsť k platnému prevodu vlastníckeho práva na neho, nakoľko nikto nemôže na iného previesť viac práv ako sám má. Ani zastavenie uvedeného konania podľa súdu nemalo vplyv na to, že O. A. už nebol dobromyseľný v držbe, a tak nebola splnená podmienka oprávnenej držby počas celej 10-ročnej vydržacej doby podľa ustanovenia § 134 OZ a O. A. nemohol nadobudnúť vlastníctvo vydržaním k parcele registra E KN č. XXX vydržaním 7. februára 2007 a k parcele registra E KN č. XXX dňa 2. decembra 2007. Pretože O. A. nebol vlastníkom predmetných pozemkov, nemohol previesť vlastnícke právo k nim darovacou zmluvou z 21. mája 2014 na žalovanú. Argument žalovanej, že nadobudla sporné nehnuteľnosti od nevlastníka v dobrej viere, a preto je potrebné poskytnúť jej ochranu, nepovažoval za dôvodný, pretože žalovaná vedela o konaní prebiehajúcom na Okresnom súde v Žiline pod sp. zn. 23C/168/2004, a teda aj o popieraní vlastníckeho práva jej právneho predchodcu k predmetným nehnuteľnostiam. Vykonaným dokazovaním mal súd za preukázané, že časť pozemku užívali žalobcovia, resp. ich právni predchodcovia, ale aj to, že časť pozemku užívala poručiteľka V. A.. Bral do úvahy aj to, že v konaní nebol predložený žiaden dôkaz o uzavretí ústnej zmluvy medzi V. A. a O. A. v roku 1954. V roku 1954, keď mala byť uzavretá ústna zmluva medzi V. A., ktorá mala byť daryňou a O. A., ako obdarovaným, V. A. nebola vlastníčkou týchto pozemkov, nakoľko vlastníctvo k nim nadobudla až neskôr dedením po otcovi M. A., ktoré jej bolo potvrdené dedičským rozhodnutím z 15. februára 1961 a kúpnu zmluvou uzavretou s matkou A. A. 28. septembra 1962. Súd pri rozhodovaní prihliadol aj na princípy všeobecnej spravodlivosti, keď zvažoval všeobecné súvislosti kolízie základných práv ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu a s prihliadnutím na okolnosti, za akých sa O. A. stav oprávneným držiteľom v zmysle zákona č. 293/1992 Zb., dospel k záveru, že sú splnené podmienky, aby súd poskytol ochranu skutočnému vlastníkovi a tak bolo žalobe vyhovené a bolo určené, že predmetné nehnuteľnosti patria do aktív dedičstva po poručiteľke V. A..

2. Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej rozsudkom z 26. júna 2020 sp. zn. 8Co/61/2019 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že určil, že do dedičstva po poručiteľke V. A. patria pozemky zapísané na liste vlastníctva č. XXX katastrálneho územia A., obec N., okres N., a to parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape ako parc. č. XXX/XX, ostatná plocha o výmere 1 090 m², parc. č. XXX/XX, trvalý trávny porast o výmere 11 086 m², parc. č. XXX/XX, trvalý trávny porast o výmere 6 672 m², parc. č. XXX/XX, trvalý trávny porast o výmere 2 057 m² a parc. č. XXX/XX, ostatná plocha o výmere 3 178 m² a rozhodol, že žalobcovia 1/ a 2/ majú voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Odvolací súd rozhodnutie odôvodnil jeho vecnou správnosťou, v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, rozsudok zmenil podľa ustanovenia § 388 CSP len v označení nehnuteľností, ktoré boli predmetom konania (v napadnutom rozsudku okresného súdu absentovalo uvedenie listu vlastníctva, na ktorom sú predmetné nehnuteľnosti zapísané).

2.1. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia a na odvolacie námietky žalovanej jeho odôvodnenie doplnil tak, že nakoľko právna predchodkyňa žalobcov zomrela 3. júla 1998 v deň smrti bola vlastníčkou predmetných nehnuteľností, pretože ešte neuplynula 10-ročná lehota stanovená na vydržanie, ktorá bola jedným zo základných predpokladov, aby sa v evidencii zapísaný oprávnený držiteľ stal podľa § 2 ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb. v znení platnom v rozhodnom období vlastníkom nehnuteľností. Z ustanovenia § 2 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. vyplývalo, že i keď je osoba uvedená v osvedčení notára vydanom podľa zákona č. 293/1992 Zb. zapísaná v katastri nehnuteľností ako vlastník,

po dobu 10 rokov odo dňa zápisu do evidencie nehnuteľností má „len“ postavenie oprávneného držiteľa. Na základe uvedeného odvolací súd, rovnako ako súd prvej inštancie, dospel k záveru, že právna predchodkyňa žalobcov V. A. bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou sporných nehnuteľností, a teda žaloba je dôvodná.

2.2. Odvolací súd nepovažoval za dôvodnú námietku žalovanej, že na požadovanom určení v zmysle § 137 písm. c) CSP nie je daný naliehavý právny záujem odôvodňovaný tým, že napadnutý rozsudok vedie k vzniku duplicitného vlastníctva (§ 36a ods. 1 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov), a že žalobcovia sa na súd s tvrdeniami spochybňujúcimi skutočnosťami uvedené v osvedčeniach o vydržaní obrátili až po uplynutí vydržacích lehôt. Poukázal na to, že súdna prax v rámci vlastníckych žalôb pripúšťa žalobu, ktorou sa dedič domáha určenia, že určitá vec patrí do dedičstva po poručiťelovi. Požadované určenie sa tu viaže ku dňu smrti poručiťela a okolnosti, ktoré nastali po tomto dni, nemôžu mať vplyv na rozhodnutie súdu (uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 16. decembra 2010 sp. zn. 3Cdo/154/2010, uverejnené v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR pod č. 32/2011, rozhodnutie z 31. januára 2012 sp. zn. 6Cdo/188/2010). Ani z nálezu Ústavného súdu SR z 3. mája 2017 sp. zn. I. ÚS 151/2016 nevyplýva záver o nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťelovi v prípade, ak súd dospeje k záveru, že k strate vlastníckeho práva nedošlo ani po smrti poručiťela, ako je tomu v tomto prípade, z dôvodu možného vzniku duplicity zápisov na liste vlastníctva. Žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu podľa odvolacieho súdu správne poukázali na to, že sa v danej dobe nemôžu domáhať určenia ich vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, keďže tieto ešte nenadobudli (ako dedičia poručiťelky - vlastníčky nehnuteľností, keďže neprebehlo dedičské konanie). Súd prvej inštancie dokazovanie zameral i na zisťovanie, či sa právni predchodcovia žalovanej a následne žalovaná po smrti V.H. A. nestali vlastníckmi týchto nehnuteľností, čo zodpovedá záverom vyplývajúcim z odôvodnenia uvedeného rozhodnutia ústavného súdu. Pokiaľ by tomu tak nebolo, súd prvej inštancie by nemal dôvod zaoberať sa skutočnosťami, ktoré nastali po smrti poručiťelky. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil aj so záverom súdu prvej inštancie, že s prihliadnutím na všeobecné princípy spravodlivosti sú splnené podmienky pre poskytnutie ochrany skutočnému vlastníckovi (bod 50. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie).

2.3. Odvolací súd ďalej uviedol, že i keď bol O. A., starý otec žalovanej, na základe notárskych zápisníc zapísaný v evidencii nehnuteľností podľa ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. ako vlastníck predmetných nehnuteľností, podľa ustanovenia § 2 ods. 2 tohto zákona sa mohol stať ich vlastníckom vydržaním až po uplynutí doby 10 rokov odo dňa takéhoto zápisu do evidencie nehnuteľností, ak iná osoba v tejto lehote neuplatnila na súde alebo v konaní o pozemkových úpravách vykonávaných z dôvodu usporiadania vlastníckych a užívacích pomerov vlastníck právo k nim. Zákon č. 393/2000 Z. z. z 31. októbra 2000, ktorým sa zmenil a doplnil zákon č. 293/1992 Zb. s účinnosťou od 1. decembra zrušil ustanovenia § 2 až § 9 zákona č. 293/1992 Zb., a preto sa nikto nemohol stať vlastníckom nehnuteľnosti na základe vydržania podľa ustanovenia § 2 ods. 2 tohto zákona. Účinnosťou zákona č. 393/2000 Z. z. oprávnená držba osoby zapísanej v katastri nehnuteľností však nezanikla a dotknutá osoba nadobudla postavenie oprávneného držiteľa. Napriek tomu dospel k záveru, že k vydržaniu predmetných nehnuteľností O. A. podľa ustanovenia § 134 OZ nedošlo, nakoľko tento predmetné nehnuteľnosti darovacou zmluvou v roku 2000 previedol na svojho syna O. A. - otca žalovanej (čo nebolo sporné), do ktorého vydržacej doby sa započítava i doba, po ktorú mal vec v oprávnenej držbe jeho právny predchodca. Vzhľadom na skutkové zistenia vyplývajúce z dokazovania vykonaného súdom prvej inštancie však, ako správne konštatoval i súd prvej inštancie, O. A.G. nespĺnil podmienky oprávnenej držby počas celej 10-ročnej vydržacej doby (plynúcej od 7. februára 1997 pri nehnuteľnosti parc. č. E KN XXX a od 2. decembra 1997 pri nehnuteľnosti parc. č. E KN č. XXX), a teda ani on sa nemohol stať vlastníckom predmetných nehnuteľností vydržaním. Žalobcovia sa pred uplynutím doby stanovenej zákonom č. 293/1992 Zb. žalobou podanou na súd 26. mája 2004 domáhali voči O. A. určenia, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťelke V. A.. V konaní na Okresnom súde Žilina vedenom o tejto žalobe pod sp. zn. 23C/168/2004 O. A. uviedol, že jeho otec užíval sporné nehnuteľnosti, a keď došlo k zmene režimu, využil možnosť si usporiadať to, čo fakticky užíval. Ďalej uviedol, že jeho otec pociťoval ako krivdu, že za komunizmu nezdedil aj on časť majetku a práve túto krivdu riešil tak, že si parcely nechal osvedčiť. Uvedené vylučuje dobromyseľnosť nielen O. A., ktorý

bol na základe notárskeho osvedčenia zapísaný v evidencii nehnuteľností ako vlastník predmetných nehnuteľností, ale aj O. A., ktorý následne predmetné nehnuteľnosti nadobudol od svojho otca. Na uvedené nemá vplyv následné zastavenie konania vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 23C/168/2004; toto má vplyv na plynutie vydržacej doby, nie však na dobromyseľnosť držiteľa/zapísaného vlastníka, o to viac, keď v prejednávanej spore mal tento vedomost', že jeho právny predchodca v prehlásení k osvedčeniu neuviedol pravdivé tvrdenia.

2.4. K námietke žalovanej, že notárska zápisnica je verejnou listinou a žalobcovia nevyvrátili účinky osvedčenia, odvolací súd uviedol, že zákon č. 293/1992 Zb. v znení účinnom do 30. novembra 2000 nemožno vykladať tak, že samotným úkonom notára - vydaním notárskeho osvedčenia - sa bez ďalšieho konštituovala oprávnenosť držby, ktorú by v následnom súdnom konaní, a to aj po uplynutí zákonom stanovenej doby po zápise osvedčenia podľa jeho ustanovenia § 2 ods. 2 nemohol súd v konaní o určovacej žalobe skúmať, a v prípade jej negatívneho posúdenia, aj rozhodnúť o existencii vlastníckeho práva v prospech tretej osoby. V tejto súvislosti odvolací súd poukázal i na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/191/2009, v odôvodnení ktorého sa tento súd nestotožnil s právnym názorom odvolacieho súdu o nespochybniteľnosti vydržania vlastníckeho práva k nehnuteľnosti uplynutím 10-ročnej lehoty podľa § 2 ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb. v znení účinnom do 30. novembra 2000. Poukázal na to, že podľa ustanovenia § 2 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. sa za vlastníka nehnuteľnosti zapíše osoba uvedená v osvedčení, ktoré bolo vydané za podmienok uvedených v zákone, pričom ho možno vydať len držiteľovi nehnuteľnosti. Notárstvo pravdivosť obsahu dokladov pripojených k návrhu, ani náležitosti vôle navrhovateľa a iných osôb nepotvrďuje, čo však neznamená, že v prípade pochybností nemožno skúmať splnenie uvedených podmienok (obdobne rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/159/2010 a rozhodnutie Ústavného súdu SR zn. III. ÚS 477/2015).

2.5. Odvolací súd pri posudzovaní veci vychádzal z toho, že aj keď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/147/2012 by na rozdiel od rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 2Cdo/191/2009 a sp. zn. 2Cdo/159/2010 naznačovalo nespochybniteľnosť dobromyseľnosti držby osoby zapísanej v evidencii nehnuteľností podľa § 2 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. aj po jeho zmene účinnej od 1. decembra 2000, ktorou bolo ustanovenie § 2 až 9 zákona č. 293/1992 Zb. zrušené, nakoľko najvyšší súd v jeho odôvodnení neuviedol reakciu na predchádzajúce rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré poukázal i Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 477/2015. Odvolací súd sa pri uvažovaní priklonil k záverom zaujatým najvyšším súdom v predchádzajúcich rozhodnutiach, ktoré sa týkali danej otázky, keďže v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. notár nepotvrďoval, a teda ani neskúmal, pravdivosť dokladov a tvrdení osôb uvedených v osvedčení podľa zákona č. 293/1992 Zb. Nebolo totiž v záujme spravodlivého usporiadania pomerov strán konania vychádzať z dobromyseľnosti držby v prípade, ak sa v konaní preukáže, že osoba uvedená v osvedčení vedome uviedla nepravdy, v dôsledku čoho mala nadobudnúť postavenie „dobromyseľného“ držiteľa. Poukázal na výpoveď O. A., že jeho otec si dal osvedčiť vlastníctvo predmetných nehnuteľností z dôvodu, že pociťoval ako krivdu, že tieto zdedila len jeho sestra V. A., pričom v konaní zároveň bolo preukázané, že V. A. predmetné nehnuteľnosti nadobudla až v rokoch 1961 a 1962, a teda tieto nemohla previesť zmluvou na O. A. v roku 1954, ako to O. A. vyhlásil v podkladoch predložených k návrhu na vydanie osvedčenia podľa zákona č. 293/1992 Zb. Napokon poukázal i na výpoveď žalovanej, že pozemky so žalobcami užívali spoločne a o tom, kto bude pozemky užívať a akým spôsobom rozhodovala V. A., z čoho rovnako vyplýva, že právní predchodcovia žalovanej nemohli byť dobromyseľní v tom, že im predmetné nehnuteľnosti patria. K poukazu žalovanej na mimosúdnu dohodu, ktorá mala byť uzavretá v priebehu konania vedeného na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 23C/168/2004, odvolací súd uviedol, že táto uzavretá nebola, a teda jej otec sa nemohol domnievať, že žalobcovia si ďalšie nároky na nehnuteľnosti neuplatňujú. Samotná ochota žalobcov uzavrieť s otcom žalovanej bez ingerencie súdu dohodu o usporiadaní vzťahov k predmetným pozemkom neodôvodňuje záver, že títo tak uznali vlastnícke právo O. A., keď uvedené by sa mohlo vysvetľovať i opačne, t. j. pokiaľ by si právny predchodca žalovanej nebol vedomý pochybenia pri nadobudnutí nehnuteľností jeho otcom a následne ním, nebol dôvod, aby uzavrel dohodu, ktorou by sa ich spor vyriešil. Vzhľadom na okolnosti nadobudnutia postavenia dobromyseľného držiteľa nehnuteľnosti osvedčením právnymi predchodcami žalovanej, v ktorom boli vedome uvedené nepravdy a na vyjadrenia účastníkov konania vedeného Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 23C/168/2004, ktoré síce bolo zastavené (avšak nie pre späťvzatie žaloby žalobcami) nemohli okolnosti uvádzané žalovanou

ani podľa názoru odvolacieho súdu viesť k záveru, že O. A. bol dobromyseľný pri držbe predmetných nehnuteľností.

2.6. Odvolací súd sa stotožnil aj s tým záverom súdu prvej inštancie, že vlastníčkou predmetných nehnuteľností sa nestala ani žalovaná na základe darovacej zmluvy z 21. mája 2014, keď nesporne vedela o konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 23C/168/2004, čo vyplýva i z výpovede jej brata v tomto konaní. Obranu žalovanej, že súd mal uprednostniť jej vlastnícke právo, ktoré nadobudla v dobrej viere od svojho otca, k čomu poukázala na rozhodnutie Ústavného súdu SR z 3. mája 2017 sp. zn. I. ÚS 151/2016, odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie, nepovažoval za opodstatnenú. Poukázal k tomuto na nález Ústavného súdu SR zo 16. marca 2016 sp. zn. I. ÚS 549/2015, v odôvodnení ktorého ústavný súd uviedol, že z hľadiska poskytnutia ústavnoprávnej ochrany treba postaviť na rovnakú úroveň vlastnícke právo pôvodného vlastníka a nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti novým nadobúdateľom na základe jeho dobrej viery. Tým sa dostávajú do vzájomnej kolízie obidve ústavné hodnoty - princíp ochrany dobrej viery ďalšieho nadobúdateľa (princíp dobrej viery, dôvery v akty štátu a právnej istoty v demokratickom právnom štáte) a princíp ochrany vlastníckeho práva pôvodného vlastníka (princíp nemo plus iuris ad alium transfere potest quam ipse habet, t. j. nikto nemôže previesť na iného viac práv, než koľko sám má). Pokiaľ však nemožno zachovať maximum z obidvoch základných práv, treba prihliadnuť na princíp všeobecnej spravodlivosti, keď je nutné zvažovať všeobecné súvislosti tohto typu kolízie základných práv, ako aj individuálne okolnosti konkrétneho rozhodovaného prípadu. Vyššie riziko má nie byť nedbalý vlastník než nadobúdateľ v dobrej viere, pretože tento nie je schopný sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru a dostala sa na list vlastníctva prevodcu po zákonom určenom správnom (katastrálnom) konaní. Z uvedeného rozhodnutia vychádza i nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 151/2016, na ktorý poukázala i žalovaná.

2.7. K otázke ochrany dobrej viery nadobúdateľa odvolací súd poukázal aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 27. februára 2013 sp. zn. 6Cdo 71/2011, podľa ktorého, aj keď dôsledkom vyplývajúcim zo zásady, že nikto nemôže previesť na iného viac práv než koľko sám má, je nemožnosť nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti od nevlastníka, nemožno vylúčiť situáciu, keď proti princípu ochrany práva pôvodného vlastníka bude pôsobiť princíp ochrany dobrej viery nového nadobúdateľa. K riešeniu kolízie týchto princípov v tomto rozhodnutí dovolací súd vyslovil názor, že ochranu skutočného vlastníka, zaručovanú zásadou „nikto nemôže previesť viac práv než má sám“ možno prelomiť ochranou dobrej viery nadobúdateľa len celkom výnimočne, pokiaľ je nad akúkoľvek pochybnosť zrejme, že nadobúdateľ je dobromyseľný, že veci riadne podľa práva nadobudol. Dobrá viera musí byť pritom hodnotená veľmi prísne, pričom poskytnutiu ochrany dobromyseľného nadobúdateľovi sa s prihliadnutím na individuálne okolnosti posudzovanej veci musí javiť ako spravodlivé. Poskytnutie tejto ochrany sa vo svojich dôsledkoch prejaví ako možnosť dobromyseľného nadobúdateľa pokračovať v oprávnenej držbe.

2.8. Odvolací súd s poukazom na to, že žalovaná vedela o pôvodnom vlastníctve nehnuteľností právnu predchodkyňou žalobcov, o zápise jej starého otca na list vlastníctva k uvedeným nehnuteľnostiam na základe notárskeho osvedčenia (v ktorom uviedol vedome nepravdivé údaje) s postavením dobromyseľného držiteľa (nie vlastníka), o prevode nehnuteľností na otca žalovanej pred uplynutím vydržacej doby a o spore vedenom Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 23C/168/2004, hodnotil tvrdenia o dobromyseľnosti prísnejšie, nakoľko sa na túto nevzťahuje záver ústavného súdu uvedený v odôvodnení nálezu sp. zn. I. ÚS 151/2016, že ako nadobúdateľka nebola schopná sa dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru.

2.9. O trovách odvolacieho i prvoinštančného konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 a ods. 2 a § 255 CSP tak, že úspešným žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, keďže dôvody hodné osobitného zreteľa pre aplikáciu § 257 CSP nezistil.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP (súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a písm. c) CSP (rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a záviselo od posúdenia právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a ktorá je dovolacím súdom

rozhodovaná rozdielne) a navrhla, aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

3.1. Podľa dovolateľky súdy porušili jej právo na spravodlivý proces neadekvátnym a nezákonným odôvodnením rozsudkov, keď ignorovali viaceré dôkazné prostriedky predložené stranami sporu, tieto nevyhodnotili vo vzájomnej súvislosti, logicky a presvedčivo nevysvetlili, prečo na niektoré rozhodujúce dôkazy neprihliadli; tým, že závery súdov nemajú oporu vo vykonanom dokazovaní a aj tým, že odvolací súd nezodôvodnil svoj odklon od rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu, čím jej odňali ústavné právo na prístup k spravodlivosti. Rozsudok napadnutý dovolaním (ale i rozsudok súdu prvej inštancie) je podľa nej nepreskúmateľný do tej miery, že neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu. Za najzásadnejšie pochybenia súdov oboch inštancií v odôvodnení ich rozhodnutí žalovaná považovala, že súdy sa nevysporiadali s rozhodujúcimi skutočnosťami a to s tým, že O. A. (starý otec žalovanej) bol dobromyseľným držiteľom nehnuteľností minimálne od roku 1964 (a teda vydržacia doba mu uplynula dávno pred tým než V. A. zomrela a jej právni nástupcovia podali žalobu), že ignorovali vedomosť V. A. o vydaní osvedčenia o vydržaní pre jej brata O. A. a jej rešpektovanie tohto faktu (výpoveď žalovanej a žalobkyne 1). Súdom ďalej vytkla, že nezohľadnili, že obaja účastníci darovacej zmluvy V. A. a O. A. sú už nebohí a teda existenciu ústnej darovacej zmluvy medzi nimi bolo možné dokazovať len nepriamo a výpovede žalobcov k tejto dohode sú irelevantné, keďže v čase jej uzatvorenia v roku 1964 bola žalobkyňa 1/ maloletá a žalobca 2/ ešte nebol členom rodiny A. a že žalobcovia s právnym predchodcom žalovanej, jej otcom O. A.D., dobrovoľne uzatvorili mimosúdnu dohodu v roku 2006, čím potvrdili, že rešpektujú jeho vlastnícke právo k predmetným pozemkom. Súdy nezohľadnili fakt, že žalobcovia o osvedčeniach o vydržaní vedeli ešte za života V. A. a O. A. a v dedičskom konaní po V. A. v roku 2001 neuviedli, že do majetku poručiteľky mali patriť aj tieto pozemky a osvedčenia uznávali ako legitímny vlastnícky titul O. A. až do jeho smrti v roku 2004 a tvrdila, že bola dobromyseľná v tom, že sporné pozemky patrili jej starému otcovi O. A.Á. a potom jeho synovi O. A. (v roku 2000) a následne boli platne prevedené do jej vlastníctva v roku 2014.

3.2. Dovolací dôvod stanovený § 421 ods. 1 písm. a) CSP podľa žalovanej v danej veci spočíva v tom, že odvolací súd sa pri riešení právnej otázky odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Táto bolo zhrnutá v odôvodnení rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012 publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014 pod č. 138 (R 125/2014), podľa ktorého: Podmienka oprávnenej držby bola u osoby zapísanej v katastri nehnuteľností za vlastníka na základe notárskeho osvedčenia o držbe splnená bez ďalšieho. Výplývala zo zákona ako právny účinok zápisu notárskeho osvedčenia o držbe do katastra nehnuteľností. Takáto osoba nadobudla totiž postavenie oprávneného držiteľa, zaručené po dobu desiatich rokov odo dňa zápisu do katastra. Zrušenie ustanovení, na základe ktorých takéto postavenie získala, nemalo na vznik a trvanie práva oprávnenej držby žiaden vplyv. Uvedené rozhodnutie vrátane právneho názoru, že osvedčenie o vydržaní ex lege zakladá oprávnenú držbu a skutočnosti jemu predchádzajúce nie je žiaduce akokoľvek skúmať považoval Ústavný súd SR v uznesení z 10. februára 2015 sp. zn. III. ÚS 42/2015 za ústavne konformný.

3.3. V danej veci je podľa dovolateľky naplnený aj dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, keď právne posúdenie veci odvolacím súdom je nesprávne v tom, že spochybňuje osvedčenie o vydržaní ako právny titul zakladajúci oprávnenú držbu, ak vydržiteľ O. A. automaticky nepovažoval za držiteľa oprávneného, ale v rozpore s právnym názorom uvedeným v rozsudku NS SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012 založil svoje rozhodnutie na tom, že osvedčenie o vydržaní ako právny titul nezakladá ex lege dobromyseľnú oprávnenú držbu a pri posudzovaní oprávnenosti tejto držby je potrebné spätne skúmať a preukazovať skutočnosti uvedené v osvedčení o vydržaní. Odvolací súd poukázal v bode 14. napadnutého rozsudku na skorší rozsudok NS SR z 29. novembra 2010 sp. zn. 2Cdo/191/2009, ktorého závery však podľa nej nemožno aplikovať na iný totožný skutkový stav a preto, že jeho závery boli prekonané novším rozsudkom NS SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012, na ktorý opakovane poukazovala a s ktorým sa v plnej miere stotožnil aj súd prvej inštancie. Preto je podľa nej namieste, aby sa dovolací súd zaoberal rozdielnymi právnymi závermi uvedenými v odôvodnení rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/47/2012 a v odôvodnení jeho rozsudku sp. zn. 2Cdo/191/2009 a zaujal k nim jednoznačný právny záver. Za zjavne nesprávne označila právne posúdenie veci odvolacím súdom uvedenom v bode 14. napadnutého rozsudku, že „... zákon č. 293/1992 Zb. v znení účinnom do 30. 11. 2000 nemožno vykladať tak, že samotným úkonom notára - vydaním notárskeho osvedčenia sa bez

ďalšieho konštituovala oprávnenosť držby, ktorú by v následnom súdnom konaní, a to aj po uplynutí zákonnej doby po zápise osvedčenia podľa § 2 ods. 2 cit. zákona nemohol súd v konaní o určovacej žalobe skúmať a v prípade jej negatívneho posúdenia súdom aj rozhodnúť o existencii vlastníckeho práva v prospech tretej osoby.“ Podľa nej táto právna otázka má byť riešená tak, že účinky osvedčenia o vydržaní ako verejnej listiny možno vyvrátiť len inou verejnou listinou, na spochybnenie verejnej listiny nepostačujú len samotné tvrdenia žalobcov prípadne nimi podaná žaloba. Podľa dovolateľky ani aplikáciou princípu všeobecnej spravodlivosti nemožno žalobcom priznať nimi požadovanú ochranu obzvlášť s prihliadnutím na skutočnosť, že samotná poručiiteľka V. A. vedela o vydaní osvedčení o vydržaní a voči nim nič nenamietala a súdy dospeli k pochybnému záveru, že treba priznať väčšiu mieru ochrany žalobcom ako prípadným dedičom po poručiiteľke ako samotnej poručiiteľke. Žalobcovia sú zvätnými dedičmi po V. A., pričom z pripojeného dedičského spisu po poručiiteľke sp. zn. D 1418/1998 vyplýva, že notár ich vyzval na označenie všetkých aktív dedičstva s upozornením, že sú povinní uviesť tieto údaje pravdivo a úplne. Žalobcovia v dedičskom konaní po V. A. sp.zn. D 1418/98, Dnot 268/98 neuviedli, že do dedičstva patria nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom tohto sporu a až v roku 2004 po smrti O. A. si „spomenuli“, že tieto pozemky patrili V. A.. Právne posúdenie veci môže byť podľa žalovanej správne a aplikácia princípu všeobecnej spravodlivosti je na mieste len vtedy, ak súd poskytne ochranu jej a jej predkom ako dobromyseľným držiteľom sporných nehnuteľností minimálne od roku 1964.

4. Žalobcovia sa k dovolaniu nevyjadrili.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená advokátom (§ 429 ods. 1 CSP) skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP).

6. Vzhľadom na rozsah a obsah podaného dovolania (bod 3) dovolací súd považuje za potrebné uviesť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri zisťovaní skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení predovšetkým preto, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, keďže (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie. Dovoláním sa preto nemožno domáhať revízie skutkových zistení súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Inými slovami, na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorý je v podľa § 442 CSP viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd, jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd má síce možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a inými) a či konajúcimi súdmi prijaté závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP. V prejednávanej veci však dovolací súd takéto vady nezistil.

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

8. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f) CSP, sú zásah súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby

svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej miere (intenzite), že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva, napr. právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutia spravodlivosti).

9. Z dovolania v danej veci vyplýva, že dovolateľka vadu zmätočnosti v zmysle § 420 f) CSP odôvodňovala nedostatočným odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu a nesprávnymi skutkovými závermi súdov nižších inštancií. Namietala najmä nedostatky v procese vyhodnotenia dokazovania a nesprávne skutkové závery, ku ktorým dospeli súdy pri hodnotení výpovede jej otca O. A., jej brata O. A.Á. a O. N. pri zisťovaní skutkového stavu týkajúceho sa jej vedomosti (a vedomosti jej právnych predchodcov) o tom, či držba predmetných nehnuteľností bola oprávnená. Súdy pri hodnotení dôkazov v rozpore s ustanovením § 191 ods. 1 CSP preferovali (pred jej výpoveďou a vypoveďami svedkov jej otca O.V. A. a brata O. A. a samotnej notárskej zápisnice o osvedčení vydržania) dôkazy preukazujúce jej vedomosť o súdnom konaní o určenie vlastníctva k predmetným pozemkom vedeným proti jej otcovi, ktoré mali vylučovať jej dobrú vieru v oprávnenosť držby. Zároveň namietala nedostatočné a nepresvedčivé odôvodnenie napadnutého rozhodnutia.

10. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9 a 10) alebo prekvapivosťou rozhodnutia vtedy, keď odvolací súd vydá rozhodnutie, ktoré nebolo možné na základe zisteného skutkového stavu veci predvídať, čím bola účastníkovi odňatá možnosť právne a skutkovo argumentovať vo vzťahu k otázke, ktorá sa s ohľadom na právny názor odvolacieho súdu javila ako významná pre jeho rozhodnutie, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

11. Právo na spravodlivý proces je naplnené aj tým, že súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nepopierajú zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces, nie sú svojvoľné, neudržateľné a nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov. Z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. Povinnosťou súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu. Povinnosť súdu, rozhodnutie náležite odôvodniť je odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby a špecifickými námietkami strany sporu. Porušením práva strany sporu na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej sa strane (okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom) odníma možnosť náležite skutkovo a právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu pri odôvodňovaní opravných prostriedkov. Ak je nedostatok riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia porušením práva na spravodlivé súdne konanie, táto vada zakladá i prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

12. Podľa § 442 CSP dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd.

13. Dovolateľka v dovolaní s poukazom na ustanovenie § 420 písm. f) CSP namietala nedostatočne zistený skutkový stav veci a nesprávne hodnotenie dôkazov (pri zisťovaní dobromyseľnosti držby jej a jej právnych predchodcov). Dovolací súd k tejto námietke opakuje vysvetlenie uvádzané v bode 6. odôvodnenia, že dovolanie nie je opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri vyvodzovaní skutkových záverov vo veci súdmi. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie (§ 442 CSP). Zásada voľného hodnotenia dôkazov stanovená v čl. 15 Základných princípov CSP a v jeho ustanovení § 191 vyplýva z ústavného princípu nezávislosti súdov (čl. 46 ústavy) a znamená, že záver, ktorý sudca urobí o vykonaných dôkazoch z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Hodnotiacia úvaha musí vždy zodpovedať zásadám formálnej logiky, musí vychádzať zo zisteného skutkového stavu veci a vykazovať funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania. Otázka, či súd pri zisťovaní skutkového stavu rešpektoval ústavno-procesné zásady (napr. zásadu rovnosti zbraní, priamosti, voľného hodnotenia dôkazov) je otázkou procesnoprávnou, ktorá ako taká môže byť dovolaciemu súdu predložená v dovolaní ako prípustný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP. Zásadám spravodlivého procesu zodpovedá tiež požiadavka, aby súdom urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené.

14. So zreteľom na vyššie uvedené senát konajúci vo veci posúdil opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že procesne nesprávnym postupom súdov bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý proces. Vychádzal z toho, že podstatou dovolacieho prieskumu nie je prehodnocovanie skutkového stavu, ale kontrola postupu odvolacieho súdu pri jeho zisťovaní skutkového stavu veci a vyhodnocovaní dokazovania, ergo zisťoval to, či dokazovanie a hodnotenie dôkazov súdmi v danej veci je alebo nie je svojvoľné, resp. či postupom súdov pri zisťovaní skutkového stavu a hodnotení dôkazov bolo zasiahnuté do tohto práva.

15. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že v odôvodnení napadnutého rozsudku absentuje vysporiadanie sa s právnou otázkou oprávnenosti držby a jej dobromyseľnosti, resp. dobromyseľnosti jej právnych predchodcov v súvislosti s obsahom notárskeho osvedčenia o vydržaní, so skutočnosťou, že poručiťka V. A. o ňom vedela a rešpektovala ho, ako aj s jej výpoveďou, že V. A. vedela o „výveske“ a po nej prestala platiť dane z týchto nehnuteľností. Odôvodnenie napadnutého rozsudku podľa dovolateľky nevyšvetľuje ani to, ako súd dospel k záveru, že ona a jej otec O. A. vedeli o tom, že ich právny predchodca, starý otec O. A. v osvedčení o vydržaní vedome uviedol nepravdivé informácie a ako skutočnosť, že vedela o konaní vedenom na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 23C/168/2004, spôsobila, že nie je dobromyseľnou držiteľkou predmetných nehnuteľností. Dovolací súd preskúmaním súdneho spisu dospel v danej veci k záveru, že hodnotenie dôkazov vykonané odvolacím súdom nevykazuje žiadne odchýlky od pravidiel logického uvažovania a nevyústilo do nezrozumiteľných alebo nejasných záverov.

16. Z obsahu dovolania tiež vyplýva, že dovolateľka považuje za nevyhnutné, aby sa odvolací súd v odôvodnení rozsudku vysporiadal s ochranou jej vlastníckeho práva ako dobromyseľného nadobúdateľa na základe darovacej zmluvy uzavretej s otcom O. A. a uviedol prečo poskytol ochranu majetkovým nárokom žalobcov ako hrubo nedbalým domnelým dedičom po poručiťke V. A., ktorí sa svojho práva domáhali žalobou až v roku 2016, hoci dedičské konanie bolo skončené v roku 2001 a o tom, že vlastníkom predmetných nehnuteľností má byť O. A. vedeli už v čase, keď proti nemu podali žalobu, o ktorej sa viedlo konanie Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 23C/168/2004 a ktoré bolo zastavené, pretože žalobcovia nenavrhlí pokračovať v prerušenom konaní.

16.1. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľky poukazuje na bod 20. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu a to: „Práve s poukazom na okolnosti danej veci - vedomosť žalovanej o pôvodnom vlastníctve nehnuteľností právnou predchodkyňou žalobcov, zapísaní starého otca žalovanej na list vlastníctva k uvedeným nehnuteľnostiam na základe notárskeho osvedčenia (v ktorom uviedol vedome

nepravdivé údaje) s postavením dobromyseľného držiteľa (nie vlastníka), prevode nehnuteľností na otca žalovanej pred uplynutím vydržacej doby a o spore ohľadne nehnuteľností v konaní sp. zn. 23C/168/2004, bolo potrebné jej dobrú vieru hodnotiť prísnejšie, keď na túto sa nevzťahuje záver ústavného súdu v náleze I. ÚS 151/2016, že táto ako nadobúdateľ nie je schopná sa nijako dozvedieť o tom, ako vec opustila vlastníkovu sféru. Žalovaná mala totiž možnosť dozvedieť sa ako vec opustila sféru vlastníka (poručiťky) a dostala sa do sféry jej právneho predchodcu, ako aj o spore medzi žalobcami a jej právnym predchodcom, pričom mala i možnosť zaujímať sa a zistiť stav ohľadne predmetných nehnuteľností, vzhľadom na rodinné väzby medzi stranami konania. S prihliadnutím na okolnosti daného prípadu tak nemožno ani podľa názoru odvolacieho súdu v prejednávanej spore pred vlastníckym právom zomrelej právnej predchodkyne žalobcov uprednostniť vlastnícke právo žalovanej.“ a jeho bod 15. poslednú vetu: „Vzhľadom na okolnosti nadobudnutia postavenia dobromyseľného držiteľa osvedčením, v ktorom boli vedome uvedené nepravdy a konanie sp. zn. 23C/168/2004, ktoré síce bolo zastavené, avšak nie pre späťvzatie žaloby žalobcami, nemohli okolnosti uvádzané žalovanou podľa názoru odvolacieho súdu ani po zastavení uvedeného konania sp. zn. 23C/168/2004 založiť dobromyseľnosť O. A.“ Dovolací súd toto odôvodnenie rozhodnutia považuje za dostatočne vysvetľujúce ako súd pri rozhodovaní uvažoval a aj to prečo nebolo na predmetnú námietku potrebné dať širšiu odpoveď z hľadiska doplnenia dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie.

17. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (rozhodnutie Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 372/08 a sp. zn. IV. ÚS 350/09). Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie v spojení s odôvodnením dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti stanovené v § 393 CSP. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd rozhodnutie neodôvodnil podľa predstáv dovolateľa, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia nemusí dať odpoveď na všetky odvolacie námietky, ale len na tie, ktoré majú pre rozhodnutie o odvolaní podstatný význam, ktoré zostali sporné alebo na ktoré považuje odvolací súd za nevyhnutné dať odpoveď na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (rozhodnutie Ústavného súdu SR zn. II. ÚS 78/05). Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03 a III. ÚS 209/04). Pri posudzovaní splnenia požiadaviek na riadne odôvodnenie rozhodnutia z hľadiska namietanej vady konania podľa § 420 písm. f) CSP správnosť právnych záverov, ku ktorým odvolací súd dospel nie je relevantná, lebo prípadné nesprávne právne posúdenie prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia neumožňuje. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom odvolacieho súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti jeho rozhodnutia (napr. I. ÚS 188/06).

18. V kontexte požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia súdu ako súčasť práva na spravodlivé súdne konanie stanoveného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd dovolací súd zdôrazňuje, že ani judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nevyžaduje, aby v odôvodnení rozhodnutia bola daná odpoveď na každý argument strany v spore. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie kľúčový, vyžaduje sa osobitná odpoveď práve na tento argument (napr. rozhodnutia vo veciach Ruiz Torija proti Španielsku, Hiro Balani proti Španielsku, Georgiadis proti Grécku, Higgins proti Francúzsku). Odôvodnenie rozhodnutia súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03). Ani v opravnom konaní súd nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré podľa názoru súdu majú podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie (II. ÚS 78/05).

19. V preskúmvanej veci dovolací súd zo spisu nezistil nič, čo by podporovalo tvrdenie dovolateľky, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený. Podľa názoru dovolacieho

súdu má odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu náležitosti určené v ustanovení § 393 CSP.

19.1. Dovolateľka v dovolaní osobitne odvolaciemu súdu vytkla, že sa nevysporiadala so záväznosťou obsahu osvedčenia o vydržaní ako verejnej listiny (rozhodnutie NS SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012).

19.2. K tejto námietke dovolací súd znovu poukazuje na bod 15. odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu konkrétne na závery súdu, že: „I keď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/147/2012 zo dňa 30. 04. 2013 by na rozdiel od uvedených rozhodnutí 2Cdo/191/2009 a 2Cdo/159/2010 naznačovalo nespochybniteľnosť dobromyseľnosti držby osoby zapísanej podľa § 2 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. aj po jeho zmene účinnej od 01. 12. 2000, v dôsledku ktorej došlo k zrušeniu § 2 až 9 zákona č. 293/1992 Zb., uvedené z tohto rozhodnutia nevyplýva bezpodmienečne, keď najvyšší súd sa v tomto svojom rozhodnutí ani nevysporiadala s predchádzajúcimi citovanými rozhodnutiami, na ktoré poukazoval i Ústavný súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. III. ÚS 477/2015. Odvolací súd sa preto stotožnil s predchádzajúcimi rozhodnutiami najvyššieho súdu, keď v zmysle § 6 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. notár nepotvrdoval, a teda ani neskúmal pravdivosť dokladov a tvrdení osoby uvedených v osvedčení podľa zákona č. 293/1992 Zb. Nie je totiž podľa názoru súdu v záujme spravodlivého usporiadania pomerov strán konania vychádzať z dobromyseľnosti držby v prípade, ak sa v konaní preukáže, že osoba uvedená v osvedčení vedome uviedla nepravdy, v dôsledku čoho mala nadobudnúť postavenie „dobromyseľného“ držiteľa.“ Vzhľadom na uvedené vyjadrenia odvolacieho súdu k tejto obrane žalovanej dovolací súd dospel k záveru, že konanie na odvolacom súde netrpí vadou zmatečnosti v intenzite porušujúcej právo na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP.

20. Dovolací súd na základe uvedeného dospel k záveru, že žalovaná namieta nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý jej mal znemožniť uskutočňovanie procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP) neopodstatnene a teda, že prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia nevyplýva.

21. Pretože konanie pred odvolacím súdom nebolo postihnuté dovolateľkou namietanou vadou vyplývajúcou z § 420 písm. f) CSP dovolací súd pristúpil k posúdeniu dovolania aj z hľadiska ďalšieho uplatneného dovolacieho dôvodu - nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom. Dovolateľka vyvodzovala prípustnosť podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Riadil sa tým, že pre všetky procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a aj to, ako dovolateľ túto otázku v dovolaní definuje a špecifikuje. Z formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť o otázku hmotnoprávnu (interpretáciu Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

21.1. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a) CSP sa sleduje zámer minimalizovať nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a tým prispieť k ich jednotnému rozhodovaniu. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 CSP má tiež osobitný význam korelačný vzťah medzi „právnou otázkou“ a „rozhodovacou praxou dovolacieho súdu“. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/6/2017, 3Cdo/158/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 6Cdo/21/2017 a tiež 6Cdo/129/2017).

22. Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu s poukazom na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a) CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (rozhodnutie publikované pod zn. R 83/2018).

23. Podľa žalovanej sa odvolací súd rozhodnutím vo veci odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu spochybnením dobromyseľnosti držby osoby zapísanej do evidencie nehnuteľností ako vlastníka nehnuteľnosti podľa § 2 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. S poukazom na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 29. novembra 2010 sp. zn. 2Cdo/191/2009 a z 27. júna 2012 sp. zn. 2Cdo/159/2010 a rozhodnutie Ústavného súdu SR zo 7. apríla 2016 sp. zn. III. ÚS 477/2015 odvolací súd uviedol, že nie je v záujme spravodlivého usporiadania pomerov strán konania vychádzať z dobromyseľnosti držby v prípade, ak sa preukáže, že osoba uvedená v osvedčení vedome uviedla nepravdy. Uvedený právny záver je podľa názoru dovolateľky v rozpore so závermi uvedenými v odôvodnení rozhodnutia Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012 publikovaným v Zbierke stanovísk NS a rozhodnutí súdov SR č. 9/2014.

24. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. v znení účinnom do 30. novembra 2000, na základe osvedčenia notára vydaného za podmienok uvedených v tomto zákone sa v evidencii nehnuteľností zapíše za vlastníka nehnuteľnosti osoba uvedená v tomto osvedčení.

25. Podľa § 2 ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb. v znení účinnom do 30. novembra 2000, ak do 10 rokov odo dňa zápisu do evidencie nehnuteľností podľa odseku 1 neuplatní na súde alebo v konaní o pozemkových úpravách vykonávaných z dôvodu usporiadania vlastníckych a užívacích pomerov vlastnícke právo k nehnuteľnosti takto zapísanej iná osoba, stáva sa zapísaná osoba vlastníkom zapísanej nehnuteľnosti na základe vydržania, to platí aj pre prípad, keď nehnuteľnosť v tejto lehote bola prevedená na inú osobu, než ktorá je uvedená v osvedčení.

26. Podľa § 2 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. v znení účinnom do 30. novembra 2000, po dobu uvedenú v odseku 2 má osoba zapísaná v evidencii nehnuteľností alebo nadobúdateľ zapísanej nehnuteľnosti postavenie oprávneného držiteľa.

27. Podľa ustanovenia § 134 ods. 1 OZ oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov, ak ide o hnutel'nosť, a po dobu 10 rokov, ak ide o nehnuteľnosť.

28. V odôvodnení rozsudku Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012, na ktoré poukázala žalovaná a rovnako aj odvolací súd, bolo uvedené, že účelom zákona č.293/1992 Zb. účinného od 11. júna 1992 bolo okrem iného upraviť podmienky a postup pri zápise neevidovaných vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam do evidencie nehnuteľností (§ 1 písm. a) zákona). Cieľom tejto právnej úpravy bolo usporiadanie neevidovaných právnych vzťahov k nehnuteľnostiam v urýchlennom a pokiaľ možno, najmenej formálnom konaní.

29. Najvyšší súd v odôvodnení toho rozhodnutia vyslovil právny názor, že: "ustanovenie § 2 ods. 2 zákona č. 293/1992 Zb. bolo vo vzťahu k § 134 OZ špeciálnou úpravou, ktorá umožňovala vydržanie ako originálny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva za jednoduchších podmienok, než aké stanovovala všeobecná úprava. Vydržanie vlastníckeho práva podľa § 2 ods. 2 vyžadovalo splnenie podmienok, a to, že išlo o osobu zapísanú v katastri nehnuteľností za vlastníka na základe notárskeho osvedčenia o držbe, a že do desiatich rokov od zápisu tejto osoby neuplatnila vlastnícke právo k nehnuteľnosti v konaní na súde alebo v konaní o pozemkových úpravách iná osoba. Zrušenie uvedeného ustanovenia k 30. novembru 2000, t. j. po ôsmich rokoch a šiestich mesiacoch od jeho účinnosti, malo za následok, že u žiadnej osoby zapísanej v katastri nehnuteľností za vlastníka na základe notárskeho osvedčenia o držbe, nemohlo dôjsť k završeniu podmienok vydržania podľa tejto špeciálnej úpravy (pre neuplynutie desaťročnej doby plynúcej odo dňa zápisu za vlastníka). Tým však nebola u takejto osoby

dotknutá možnosť vydržania vlastníckeho práva splnením podmienok vydržania vyplývajúcich z § 134 OZ“, ktoré následne špecifikoval. Súd ďalej uviedol, že: “Podmienka oprávnenej držby bola u osoby zapísanej v katastri nehnuteľností za vlastníka na základe notárskeho osvedčenia o držbe splnená bez ďalšieho. Vyplývala zo zákona ako právny účinok zápisu notárskeho osvedčenia do katastra nehnuteľností. Takáto osoba nadobudla totiž postavenie oprávneného držiteľa, zaručené po dobu desiatich rokov odo dňa zápisu do katastra. Zrušenie ustanovení, na základe ktorých takéto postavenie získala, nemalo na vznik a trvanie práva oprávnenej držby žiaden vplyv“. Zrušenie ustanovenia § 2 ods. 3 zákona č. 293/1992 Zb. platného v čase vzniku tohto práva, resp. právneho vzťahu, nič nezmenilo na vzniku práva oprávnenej držby, ktoré osoba zapísaná za vlastníka nadobudla zápisom do katastra nehnuteľností (predtým evidencie nehnuteľností) na základe notárskeho osvedčenia o držbe, a to na dobu desiatich rokov. Nemalo vplyv ani na ďalšiu existenciu oprávnenej držby. Účinnosťou zákona č. 393/2000 Z. z. oprávnená držba osoby zapísanej v katastri nehnuteľností za vlastníka ako riadne nadobudnuté právo, resp. právny vzťah, nezanikla. Iný výklad, ktorý by takýto následok pripúšťal, by bol ústavne nesúladný, pretože by nepripustne odnímal už existujúce právo. Odporoval by tak základnému princípu právneho štátu, a to princípu právnej istoty a v ňom obsiahnutým zásadám dôvery v platné právo a ochrany nadobudnutých práv.

30. Toto rozhodnutie najvyššieho súdu bolo zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014 pod č. R 125/2014 s právnou vetou: „Sama skutočnosť, že s účinnosťou od 1. septembra 2000 boli zrušené ustanovenia § 2 až § 9 zákona č. 293/1992 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam, nemá za následok zánik oprávnenej držby toho, kto je v katastri nehnuteľností vedený ako vlastník držanej nehnuteľnosti“.

31. Vydržanie je osobitný originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona. Dovolateľka v dovolaní za právnu otázku, ktorá bola odvolacím súdom nesprávne posúdená označila to, či je možné spochybniť dobromyseľnosť držby osoby zapísanej do evidencie nehnuteľností ako vlastníka nehnuteľnosti podľa § 2 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. Takto zadaná právna otázka by mohla mať znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP iba vtedy, ak by výsledok jej riešenia (posúdenia a vyhodnotenia) odvolacím súdom predstavoval jediný a výlučný dôvod, pre ktorý nebolo odvolaniu žalovanej vyhovené, a pre ktorý bolo potvrdené ako vecne správne vyhovujúce rozhodnutie súdu prvej inštancie.

32. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním musia byť splnené zároveň viaceré zákonné predpoklady vydržania vyplývajúce z § 134 OZ. Týmito podmienkami sú : a) spôsobilý predmet vydržania, b) oprávnená držba a c) nepretržité trvanie oprávnenej držby po dobu desiatich rokov, ak išlo o nehnuteľnosť. Jeho predpokladom je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí.

33. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012, zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014 pod č. R 125/2014, od ktorého sa podľa dovolateľky odvolací súd odklonil, riešilo dôsledky zrušenia ustanovenia § 2 až § 9 zákona č. 293/1992 Zb. s účinnosťou od 1. septembra 2000 so záverom, že táto skutočnosť, nemá za následok zánik oprávnenej držby toho, kto je v katastri nehnuteľností vedený ako vlastník držanej nehnuteľnosti s tým, že vzhľadom na skutočnosť, že u žiadnej osoby zapísanej v katastri nehnuteľností za vlastníka na základe notárskeho osvedčenia o držbe, nemohlo dôjsť k zavŕšeniu podmienok vydržania podľa tejto špeciálnej úpravy (pre neuplynutie desaťročnej doby plynúcej odo dňa zápisu za vlastníka), je potrebné posudzovať možnosť vydržania vlastníckeho práva splnením podmienok vydržania vyplývajúcich z § 134 OZ.

34. Odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie svoje rozhodnutie neodôvodnil len záverom, že právny predchodca žalovanej nebol dobromyseľný v čase vydania notárskeho osvedčenia o držbe, ale aj tým, že nebol dobromyseľný v priebehu celej vydržacej doby. Podmienkou vydržania je totiž oprávnená držba spôsobilej veci, trvajúca po zákonom stanovenú vydržaciu dobu. Podľa konštantnej judikatúry oprávnená držba predpokladá, že držiteľ je v dobrej viere, že mu vec alebo právo patrí, a že je v tejto

dobrej viere so zreteľom ku všetkým okolnostiam; uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. Dobrá viera spočíva v presvedčení držiteľa, že je vlastníkom veci, ktorú drží, alebo subjektom práva, ktoré vykonáva, poprípade že sú dané právne skutočnosti, ktoré majú za následok vznik vykonávaného práva. Zo zákona vyplýva, že nestačí prostá subjektívna dobrá viera; oprávnený držiteľ musí byť v dobrej viere „so zreteľom ku všetkým okolnostiam“. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj na okolnosti, za ktorých vôbec mohlo vecné právo vzniknúť, teda aj na právny dôvod (titul), ktorý by mohol mať za následok vznik toho práva, vydržanie ktorého sa tvrdí. Dobromyseľnosť oprávneného držiteľa musí byť daná už pri vzniku držby a potom po celý priebeh vydržacej doby (3Cdo/96/2018).

35. Právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie v prejednávanej veci nebolo výlučne to, či v čase vydania notárskeho osvedčenia o držbe podľa zákona č. 293/1992 Zb., bola žalovaná, resp. jej právny predchodca dobromyseľný, ale či bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že predmetné nehnuteľnosti mu skutočne patria počas celej vydržacej doby. Dobromyseľnosť držby zaniká, a teda zmena držby oprávnenej na neoprávnenú nastáva momentom, kedy sa držiteľ oboznámil so skutočnosťou, ktorá objektívne musela v ňom vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec alebo právo patrí, a to bez ohľadu na to, že subjektívne naďalej ostal v presvedčení o svojom vlastníctve veci, resp. oprávnenom výkone práva.

36. Rozhodnutie odvolacieho súdu v danej veci je založené na závere o tom, že v dôsledku súdneho konania vedeného Okresným súdom Žilina pod sp. zn. 23C/168/2004 o určenie, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva po V. A., došlo k strate dobromyseľnosti ich držiteľa. Uvedené nie je v rozpore s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/47/2012 (R 125/2014), nakoľko to vychádzalo z iného skutkového stavu, keď neboli zistené žiadne skutočnosti, v dôsledku ktorých by v dobe desiatich rokov (plynúcej odo dňa jej zápisu do katastra) došlo k prerušeniu vydržacej doby pre stratu dobromyseľnosti a tým aj oprávnenej držby. V prejednávanej veci však boli zistené skutočnosti, v dôsledku ktorých podľa súdov k prerušeniu vydržacej doby došlo - podaním žaloby na Okresný súd v Žiline pod sp. zn. 23C/168/2004 - v zmysle § 2 ods.2 zákona č. 293/1992 Zb. bola právne aprobovaným spôsobom spochybnená oprávnenosť a nepretržitosť trvania držby založená notárskym osvedčením o vydržaní vlastníckeho práva. Z uvedených dôvodov námietka dovolateľky, v zmysle ktorej sa odvolací súd odklonil od označenej judikatúry dovolacieho súdu, nie je opodstatnená. V danom prípade nejde o odklon od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže odvolací súd vychádzal zo skutkovo a právne (i procesne) odlišnej situácie ako Najvyšší súd SR vo veci pod sp. zn. 6Cdo/47/2012 (R 125/2014).

37. Dovolaťka podala dovolanie aj podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

38. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavená v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

39. Dovolaťka k tomuto dovolaciemu dôvodu nekonkretizovala právnu otázku, od vyriešenia ktorej malo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá má byť dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne, ale v podstate len poukázala na to, že rozhodnutia NS SR z 29. novembra 2010 sp. zn. 2Cdo/191/2009 a z 27. júna 2012 sp. zn. 2Cdo/159/2010, z ktorých vychádzal odvolací súd pri rozhodovaní sú v rozpore s právnymi závermi uvádzanými v rozhodnutí NS SR z 30. apríla 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2013 (R 125/2014).

40. Dovolací súd pri rozhodovaní zohľadnil aj rozhodnutia NS SR z 29. novembra 2010 sp. zn. 2Cdo/191/2009 a z 27. júna 2012 sp. zn. 2Cdo/159/2010, podľa ktorých: „osvedčenie podľa § 2 ods. 1 zákona č. 293/1992 Zb. možno vydať len za podmienok v tomto zákone uvedených. Podľa § 3 ods. 2

tohto zákona osvedčenie možno vydať len pre držiteľa nehnuteľnosti na jeho návrh, ku ktorému sa pripoja doklady o skutočnostiach vyplývajúcich z ustanovenia v § 4 ods. 2 a pripojí sa čestné vyhlásenie a vyjadrenie uvedené v § 5 (a/ čestné vyhlásenie dvoch, vo veci nezaujatých osôb, ználych miestnych pomerov k spôsobu získania nehnuteľnosti navrhovateľom a potvrdzujúce, že navrhovateľ je držiteľom nehnuteľnosti, ak je nehnuteľnosť v nájme, tiež vyjadrenie nájomcu o tom, že navrhovateľ je prenajímateľom, b/ vyjadrenie obce o okolnostiach dôležitých pre vydanie osvedčenia). Pravdivosť obsahu dokladov pripojených k návrhu ani náležitosti vôle navrhovateľa a iných osôb notárstvo nepotvrďuje (§ 6 ods. 1), čo však neznamená, že v prípade pochybností nemožno skúmať splnenie uvedených podmienok“ a dospel k záveru, že daná právna otázka nie je dovolacím súdom riešená rozdielne. Rozdielnosť rozhodovania bola prekonaná novším rozhodnutím dovolacieho súdu z 30. júna 2013 sp. zn. 6Cdo/47/2012, ktoré ako už bolo uvedené, bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 9/2014 pod č. 125/2014 a preto, aj vzhľadom na to, že toto rozhodnutie sa v rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu akceptuje (napr. uznesenie z 24. augusta 2022 sp. zn. 3Cdo/10/2021, uznesenie z 19. augusta 2019 sp. zn. 8Cdo/93/2018), v čase začatia dovolacieho konania platilo, že dovolací súd neposudzoval danú právnu otázku rozdielne. Avšak vzhľadom na to (ako bolo uvedené aj vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP), že v prejednávanej veci nebola otázka oprávnenosti držby v čase vydania notárskeho osvedčenia podľa zákona č. 293/1992 Z. z. jedinou otázkou, na riešení ktorej by bolo založené rozhodnutie odvolacieho súdu, dovolanie nebolo prípustné ani z tohto dovolacieho dôvodu (§ 421 ods. 1 písm. c) CSP).

41. Dovolateľkou formulovaná otázka nemá teda charakter takej otázky, výlučne od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a následne malo zakladať nesprávne právne posúdenie veci. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté sponchybnovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Dovolací súd dospel preto k záveru, že nebol splnený jeden zo základných predpokladov prípustnosti dovolania vyplývajúci z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP.

42. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolateľka neopodstatnene namietala nesprávny procesný postup odvolacieho súdu, ktorý mal znemožniť uskutočňovanie jej procesných práv v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 písm. f) CSP). Dovolací súd preto dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP. Taktiež prípustnosť dovolania uplatneného dovolateľkou podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) a c) CSP nie je daná. Preto dovolací súd dovolanie aj v tejto časti odmietol v zmysle § 447 písm. f) CSP.

43. O náhrade trov dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa § 453 ods. 1 CSP tak, že žalobcom 1/ a 2/ ich náhradu nepriznal, pretože aj keď výsledok dovolacieho konania obdobný jeho zastaveniu zavinila žalovaná (§ 256 ods. 1 CSP), žalobcom žiadne preukázané trovy dovolacieho konania nevznikli (R 72/2018).

44. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.